

ปฐมเทศนาในพระพุทธศาสนาเถรวาทและเทศนาบนภูเขาในคริสต์ศาสนา FIRST SERMON IN THERAVADA BUDDHISM AND THE SERMON ON THE MOUNTAIN IN CHRISTIANITY

อำนาจ เสมอทรัพย์, พระวรวุฒิ วิสุทธิเมธี (โอทอง), สงวน หล้าโพนทัน

Amnat Samoetrap, PhraWorawut Wisutthimethi (Othong), Sanguan Laphonthan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, PhraNakhonSiAyutthaya

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus

Corresponding author, e-mail: warawut19952538.com

วันที่รับบทความ (Received) : 28 เมษายน 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 4 พฤษภาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 5 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

พระพุทธองค์ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร หรือที่รู้จักกันว่า ปฐมเทศนา เป็นเทศนากัณฑ์แรก เพื่อโปรดปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงกรุงพาราณสี สารสำคัญของปฐมเทศนากล่าวถึง พระพุทธองค์ทรงดำเนินทางสุดโต่งสองสาย คือกามสุขัลลิกานุโยค และอัตตกิลมณานุโยค ซึ่งเป็นที่นิยม ปฏิบัติกันในเวลานั้น แล้วพระองค์ทรงประกาศแนวทางใหม่ อันเป็นทางสายกลาง เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ประกอบด้วย อริยสัจ 4 และอริยมรรคมีองค์ 8 โดยสรุปแล้ว คือการดำเนินไปตามหลัก ไตรสิกขา คือศีล สมาธิ และปัญญา ด้วยวิธีการปฏิบัติเช่นนี้ เหล่าพุทธศาสนิกชนก็จะบรรลุเป้าหมาย สูงสุด คือพระนิพพานได้ด้วยตนเอง ส่วนคำเทศนาบนภูเขา คือบันทึกการเทศนาของพระเยซู อันเป็น คำอธิบายของพระเยซูคริสต์ โดยมีใจความสำคัญของเทศนา เรียกว่า บทเทศน์บนภูเขา หรือความสุข แท้จริง คริสตชนยังต้องประพฤติปฏิบัติตน เพื่อการบรรลุเป้าหมายสูงสุด ยังต้องอยู่ใน กรอบของพระ คริสตธรรมคัมภีร์ และหลักธรรมของพระศาสนจักร เพื่อเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าให้พระเจ้ายอมรับ ให้สิทธิผู้นั้นได้มีชีวิตนิรันดร์ ได้อยู่ร่วมกับพระเจ้าในพระอาณาจักรสวรรค์ การกระทำเช่นนี้ ย่อมทำให้ทุก คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ปฐมเทศนาในพระพุทธศาสนาเถรวาทและ เทศนาบนภูเขาในคริสต์ ศาสนา พบว่าการเทศนามีความเหมือน และแตกต่างกันทั้งสองศาสนาบางประการ กล่าวคือแนวคิดของ พระพุทธศาสนาเถรวาท ต้องปฏิบัติเป้าหมายสูงสุดด้วยตนเอง ส่วนคริสตชนต้องปฏิบัติด้วยตนเอง

เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างนิรันดร์ และเพื่อให้เป็นที่พอพระทัยของพระเจ้า ซึ่งทั้งสองศาสนามีลักษณะที่เหมือนกันบางประการ ได้แก่

1) ปฐมเทศนาเป็นวันที่พระพุทธเจ้า เริ่มประกาศพระศาสนา ส่วนคำเทศนาบนภูเขา คือ บันทึกการเทศนาของพระเยซู ซึ่งคำเทศนาบนภูเขาเป็นหลักฐานสำคัญของศาสนาคริสต์

2) เป้าหมายสูงสุดของทั้งสองศาสนา มีอยู่เพียงหนทางเดียว ที่เหล่าศาสนิกชนของทั้งสองศาสนานั้นสามารถปฏิบัติตนเพื่อให้เข้าถึงเป้าหมายสูงสุด คือพุทธศาสนิกชนเถรวาท จะต้องปฏิบัติตนหลักไตรสิกขา ส่วนคริสตชนนั้น จะต้องปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า เพราะว่าคริสตชนต้องมีความรักความเชื่ออย่างสุดหัวใจ ที่สามารถจะกระทำทุกอย่างเพื่อพระเจ้าได้

คำสำคัญ: พระพุทธศาสนาเถรวาท, ศาสนาคริสต์, เทศนา

Abstract

Buddha had preached Dhammacakkapavattana Sutta or known as the first sermon, it is the first sermon that the Buddha preached to his first five followers at the forest of Isipatanamaligadaya vana, near Varanasi. The core of the first sermon mentioned the Buddha blamed the extreme ways that was popularly practised at that time, namely, Self-Indulgence (Kāmasukhallikānuyoga) and Self-Mortification (attakilamathānuyoga), and then announced the new way that is the middle way called majjhimapatipada comprises four Noble Truths, and Noble Eightfold Paths, in conclusion, it is the way of practice based on three training (tri-sikkhā), i.e. morality, meditation and wisdom. By following this way, Buddhist people would attain the ultimate goal, that is to say, nibbāna, by themselves. The sermon on the mountain is the record of the Jesus Christ's sermon; it is the explanation of Jesus Christ. The main core of this sermon is called The Sermon on The Mount the Christians have to control themselves for the attainment of the ultimate goal, and have to live in the regimentation of Bible and the doctrine LDS Church in order to be the lover of God, ask for God accept and bestows the right to have eternal life, and live with God in the kingdom of heaven. This kind of doing would make all men live together in society peacefully.

From the analytical comparison of the first sermon in Theravada Buddhism and the sermon on the mount in Christianity, it was found that Both of them have both similarity and difference; the different point was that, in Theravada Buddhism, the followers have to practise for the attainment of the ultimate goal for themselves, whereas the Christians have to practise for having eternal life, and for being the lover and satisfier of God. Both Theravada Buddhism and Christianity have some similar points as follows.

1. The first sermon is on the day that the Buddha started his propagation of his religion, whereas the Sermon on the Mount is record of the sermon of Jesus Christ called “Sermon on the mount” that is the important doctrine of Christianity.

2. The ultimate Goal of both religions has only one way for the devotees of both religions can practise for the attainment, that is to say, Theravada Buddhist people follow three training (tri sikkhā), where Christians have to follow the will of God, and they have to have love, and firming faith, and do all things for God only.

Keywords: Theravada Buddhism, Christianity, Sermon

บทนำ

การเทศนาเป็นการถ่ายทอดธรรมอันเป็นคำสั่งสอนทางศาสนา ด้วยการแสดงชี้แจงให้ฟัง เป็นการเผยแผ่ศาสนาแบบหนึ่ง ที่ใช้กันมาแต่สมัยพุทธกาล การเทศนาในสมัยพุทธกาลไม่มีพิธีการแต่อย่างใดเพียงผู้แสดงนั่งอยู่ในสถานที่สมควร และผู้ฟังมีลักษณะตั้งใจฟังก็สามารถแสดงได้ ในขณะที่การเทศนานั้นอาจมีลักษณะลีลาต่างกันไปบ้าง ตามแต่อุปนิสัยของแต่ละบุคคล สำหรับพระพุทธรเจ้าแล้วบางครั้งจะทรงใช้คาถาประพันธ์หรือร้อยแก้วธรรมดา ส่วนการเทศนา คือการสอนพระคัมภีร์ เป็นการแบ่งปันพระวจนะของพระเจ้า การเทศนาที่ดีจะเป็นเหมือนรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ประกอบด้วย 3 ด้าน คือพระเจ้า ผู้เทศนา และผู้ฟัง การเทศนาจะประสบความสำเร็จไม่ได้เลย ถ้าปราศจากพระคัมภีร์ และการรับการดลใจจากพระวิญญาณบริสุทธิ์ การเทศนาธรรมของพระพุทธรเจ้านั้น สมบูรณ์ทั้งศาสตร์และศิลป์เป็นหนึ่งในโลก ดังจะเห็นได้จากเมื่อผู้ใดได้ฟังธรรมจากพระพุทธรองค์แล้วสามารถพ้นทุกข์ได้ ไซ้ว่าทุกคนเมื่อได้ฟังธรรมจากพระองค์แล้วจะพ้นทุกข์เสมอไป

เพราะว่าด้วยพุทธจักขุ พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นจากพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธรเจ้า แล้วทรงเผยแผ่สู่ประชาชนทุกหมู่เหล่า ด้วยอาศัยพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ทรงสอนให้มนุษย์พัฒนาศักยภาพของตน ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ด้วยปัญญา และความพากเพียรพยายามของตนเอง โดยไม่หวังผลพึ่งพิงอิงอาศัยเหตุปัจจัยภายนอก หรือทวนโง่งการบันดาลให้โดยผ่านการเซ่นสรวงบวงบูชา มีแต่จะทำให้มนุษย์สูญเสียอิสรภาพ และศักยภาพทางปัญญา ทั้งปราศจากเหตุผลยืนยันว่า จะช่วยให้เกิดผลสำเร็จตามความปรารถนาได้ พระพุทธรองค์ทรงเห็นปัญหาแล้วจึงสอน ให้คนคิดว่าเราจะต้องทำอะไร และจะต้องทำอะไรให้กับตัวเราบ้าง แทนการคิดแบบเดิมว่าเทพเจ้าจะว่าอย่างไร เราจะต้องเอาอกเอาใจท่านอย่างไร พระองค์จึงทรงดึงจากเทพสู่ธรรมด้วยการสอนให้คนคิดว่า เราจะต้องทำเหตุเพื่อให้ได้ผลที่เราต้องการ เป็นการกระทำที่คู่กับความเพียร ไม่ใช่การดลบันดาลที่คู่กับการอ่อนนอน เนื่องจากมนุษย์มีความอ่อนแอ ที่จะโน้มเอียงไปในทางที่จะไม่เพียรพยายามแล้ว จึงหันมาพึ่งปัจจัยภายนอกมาช่วยทำให้ แต่หลักของพระพุทธศาสนาสอนให้คนต้องทำเองเพื่อจะได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

การประสูติของพระพุทธรองค์จึงถือว่า เป็นการประกาศอิสรภาพของมวลมนุษย์ด้วยการดึงจากเทพสู่ธรรมะ และประชาชนผู้ได้รับฟังพระธรรมเทศนา จึงสามารถรองตามด้วยปัญญา ให้เข้าใจได้ว่าหาก

นำไปปฏิบัติแล้วจะสามารถก่อให้เกิดผลเป็นความสุข และความร่มเย็นแก่ชีวิตได้ในปัจจุบัน จึงต่างพากันยอมรับนับถือน้อมนำหลักธรรมไปปฏิบัติ ได้รับผลจากการปฏิบัติมากขึ้นตามลำดับ เกิดเป็นหมู่แห่งสาวก พุทธบริษัททั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต จึงช่วยกันเผยแผ่พระธรรมคำสอนจนพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง และแผ่ขยายไปสู่ภูมิภาคอื่นนอกขอบเขตชมพูทวีป หรือดินแดนที่เป็นประเทศอินเดียในปัจจุบัน ซึ่งปฐมเทศนาคือ เป็นการเทศน์ครั้งแรกที่มีความสำคัญ พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงทางที่พระองค์ทรงปฏิบัติได้ทรงแสดงธรรมะที่ได้ตรัสรู้ ได้ทรงแสดงญาณ คือความรู้ของพระองค์ที่เกิดขึ้นในธรรมะนั้น ถ้าจะตั้งปัญหาว่าพระพุทธเจ้าทรงดำเนินทางปฏิบัติมาอย่างไร จึงได้ตรัสรู้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้อะไร พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ด้วยความรู้ที่มีลักษณะอย่างไร

ปัญหาเหล่านี้ถ้าจะตอบได้ด้วยพระสูตรนี้ จึงเป็นพระสูตรที่ผู้ศึกษาพระพุทธศาสนาจะละเอียดมีได้ ควรจะต้องศึกษาให้เข้าใจ อัมมจักกัปปวัตตนสูตรเป็นพระสูตรที่เรารู้จักกันเป็นอย่างดี ในฐานะของพระปฐมเทศนาที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระปัญจวัคคีย์ ในภายหลังแห่งการแสดงอัมมจักกัปปวัตตนสูตรนี้พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม และได้ทูลขออุปสมบท เป็นผลให้สังฆะรัตนะบังเกิดขึ้นในโลก อัมมจักกัปปวัตตนสูตรนับเป็นพระสูตรที่สำคัญต่อพระพุทธศาสนา การเทศนาธรรมของพระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามแนวใจความสำคัญของการปฐมเทศนา กล่าวคือผู้เทศนาเทศน์ตามใจผู้ฟัง บ้างก็แสดงธรรมชั้นสูงเกินไป จนทำให้ผู้ฟังส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ บ้างก็แสดงธรรมชั้นพื้นฐานอย่างเดียวโดยไม่พัฒนาให้สูงขึ้นตามลำดับ การที่คนในสมัยปัจจุบันไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ เพราะเหตุที่ว่าส่วนหนึ่งไม่ได้ฟังธรรมตามลำดับขั้น การเทศนาธรรมของนักเทศน์ในปัจจุบัน ถึงแม้ผู้เทศน์จะไม่มีคุณสมบัติเหมือนพระพุทธองค์ก็ตาม แต่ควรที่จะยึดแนวทางตามพุทธวิธี คือรูปแบบการปฐมเทศนาที่พระพุทธองค์แสดงไว้เป็นแบบอย่าง

ส่วนคำเทศนาบนภูเขา เป็นคำอธิบายของพระเยซู ที่สาวกของพระองค์ต้องมีลักษณะและควรประพฤติอย่างไร มีปรากฏในช่วงแรกของการปฏิบัติพระราชกิจ ของพระเยซูด้วยน้ำเสียงที่เร่าร้อนกลับใจเสียใหม่ เพราะว่าแผ่นดินสวรรค์มาใกล้แล้ว เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงความคิดจิตใจอย่างสิ้นเชิง ความชอบธรรมในแผ่นดินพระเจ้า พวกเขาจะต้องไม่ทำตามคนอื่นแต่เรียนรู้จากพระองค์เท่านั้น ต้องแตกต่างจากที่โลกนิยมชมชอบอย่างสิ้นเชิง ทุกตอนในคำเทศนาบนภูเขาเปรียบเทียบความแตกต่างมาตรฐานของ คริสเตียนกับของคนที่ไม่เป็นคริสเตียน ค่านิยมทวนกระแสของคริสเตียน คือลักษณะการดำเนิน ชีวิตในแผ่นดินของพระเจ้าของมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อ แต่ดำเนินอยู่ภายใต้การครอบครองของพระเจ้า บทเทศน์บนภูเขา หมายถึง การประกาศพระวาจาของพระเยซูเจ้า ในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญมัทธิว ถือว่าเป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญ และเป็นที่น่าสนใจศึกษาของนักคัมภีร์หลายท่าน ในส่วนที่เป็นเนื้อหาซึ่งเกี่ยวกับความสุขเท่านั้น นับได้ว่าเป็นคำสอนที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับจริยธรรมสำหรับมนุษย์ทุกคน และเป็นพิเศษสำหรับคริสตชนผู้เคารพศรัทธาในพระเยซูเจ้า

คำเทศนาบนภูเขาของพระเยซูถือว่า เป็นบัญญัติใหม่ซึ่งพระองค์ได้ทรงมอบให้แก่บรรดาศิษย์ของพระองค์ เมื่อเทียบกับบัญญัติเดิม คือพระบัญญัติ 10 ประการ ที่โมเสสได้รับมาจากพระเจ้าบนภูเขาซีนาย โดยที่บัญญัติใหม่นี้แสดงออกถึงความรักอย่างแท้จริง ที่พระเจ้าได้ทรงมีต่อมนุษย์ โดยเฉพาะคำสอนของ

พระองค์ ในเรื่องความสุขแท้ 3 ประการ จึงนับได้ว่าเป็นพื้นฐานคำสอนทางเทววิทยาของคริสตชน จึงสามารถกล่าวเช่นนั้นได้เพราะเป็นคำสอนเรื่องความเชื่อ ความรัก และความหวัง หากเมื่อได้พิจารณาถึงปัญหาทางจริยธรรมที่เกิดขึ้น ในสังคมไทยในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นปัญหาการค้าประเวณี ยาเสพติด และการทำแท้ง ล้วนแล้วแต่มาจากการที่มนุษย์ไม่ได้ค้นพบ ไม่ได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงในชีวิต ทุกคนจึงพยายามที่จะเติมเต็มด้วยสิ่งอื่นที่ตนเองคิดว่าเป็นความสุขแทน คริสต์ศาสนามีคำสอนที่พระเยซูได้ทรงเทศนา บ่นภูเขา แถบริมทะเลสาบกาลิลี ในแคว้นกาลิลี ต่อหน้าอัครทูต 12 คน เป็นบทเทศนาที่ทำทลายสภาพสังคมในยุคสมัยนั้นมาก ที่แสดงถึงความแตกต่าง ในแนวทางคำสอนของพระเยซูกับแนวทางของศาสนายิว แสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของพระเยซูที่ต้องการปฏิรูปชีวิตมนุษย์ไปสู่หนทางที่ถูกต้ออีกระดับหนึ่ง ตามแนวทางของพระองค์ อีกทั้งยังเป็นหลักจริยธรรมที่ทรงมอบ ให้แก่มนุษย์ทุกคนได้ถือปฏิบัติเพื่อความสุขทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า

โดยที่มีหลักจริยธรรมสำคัญ คือหลักความรักเรียกว่า บทเทศนาบนภูเขา และบทเทศนาบนภูเขา มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ เรื่องอาณาจักรของพระเจ้า เป็นเงื่อนไขของการเข้าสู่อาณาจักรของพระเจ้า บทเทศน์บนภูเขาเป็นอารมณ์ใหม่ในอาณาจักรของพระเจ้าที่ได้รับการอธิบายในปฐมเทศนา และไม่มีในพระวรสารของมาระโก ซึ่งลูกาได้กล่าวถึงปฐมเทศนาในรูปแบบที่ต่างไป จึงไม่มีเรื่องเกี่ยวข้องกับกฎหมาย และธรรมเนียมของชาวยิว และความสำคัญของบทเทศนาบนภูเขาเป็นคำสอนสำคัญ เป็นคำสอนทางการที่ออกมาจากใจของพระเยซู ซึ่งเป็นสิ่งที่พระเยซูย้ำสอนประจำ อันเป็นความสุขแท้จริง เป็นความสุขที่เกิดขึ้นเวลานี้บนโลกนี้ เป็นความสุขเที่ยงแท้ไม่มีใครแย่งชิงไปได้ เป็นการเทศนาที่ประมวลคำสอนของพระเยซู เป็นแนวทางในการเผยแผ่คำสอน แสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของพระเยซูที่ต้องการปฏิรูปชีวิตมนุษย์ไปสู่หนทางที่งดงาม ปฐมเทศนาในพระพุทศศาสนาเถรวาท และเทศนาบนภูเขาในคริสต์ศาสนา จำเป็นจะต้องมีการประยุกต์ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน แต่ไม่ได้หมายความว่า จะทำผิดเพี้ยนไปจากหลักการในพระพุทศศาสนาดั้งเดิมมากเกินไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงหลักการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแผ่พระพุทศศาสนาในครั้งพุทศกาล เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน และนำบทเทศนาบนภูเขามาศึกษาเพิ่มเติม เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเหมือน และความแตกต่าง ด้านความหมาย ความสำคัญ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการ และคุณค่า รวมถึงพฤติกรรมการแสดงออก อันจะส่งผลให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมตลอดไป

ปฐมเทศนาในพระพุทศศาสนาเถรวาท

การแสดงปฐมเทศนาเป็นวิธีการปฏิบัติตามพระสูตร ที่ผู้ปฏิบัติธรรมผู้ปรารถนาจะบรรลุมรรคผลได้ เป็นวิธีการแสดงแนวคิดปฏิบัติเรื่องทางสายกลางที่ขึ้นด้วยปัญญา เน้นให้ผู้ปรารถนาจะไดมรรคผลนิพพาน ทราบถึงวิธีการปฏิบัติธรรมว่าทำอย่างไรถูกวิธี อย่างไรผิดวิธี อย่างไรได้ผลเร็ว อย่างไรได้ผลช้า ทำให้ทราบว่าเหตุใด นักปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่จึงไม่สามารถบรรลุมรรคผล และวิธีปฏิบัติบำเพ็ญบารมีทำความดีเพื่อประโยชน์ตน และประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือการบรรลุพระนิพพาน การแสดงปฐมเทศนามีมาแต่ครั้งพุทศกาล เป็นการวิธีปฏิบัติและการเผยแผ่พระพุทศศาสนาเพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก ในยุค

ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมการเทศนา ที่สืบทอดมาจากการปฐมเทศนามีเอกลักษณ์เฉพาะตน ทั้งด้านรูปแบบ และคติความเชื่อ จึงแตกต่างกันออกไป ซึ่งนอกจากจะสืบทอดพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว ยังมีบทบาทในการปลูกฝังทัศนคติ ความเชื่อ ความเลื่อมใส และความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอีกด้วย ทำให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้เห็นความสำคัญของการฟังธรรม และการนำเอาธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวัน อันจะส่งผลให้พระพุทธศาสนาจะมีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

เทศนาบนภูเขาในคริสต์ศาสนา

คำเทศนาบนภูเขา แสดงถึงการเข้าไปอยู่ในอาณาจักรของพระเจ้า ที่พระองค์ทรงเรียกร้องให้ตัดสินใจอย่างมั่นคงแน่วแน่ เป็นการแสดงออกในรูปแบบของการกระทำตนที่ดี เพื่อสังคมและเพื่อตนเอง คือการสอนให้เดินในทางของพระเจ้า แม้ว่าจะเป็นทางแคบ แต่ทรงสอนเรื่องผู้เผยพระวจนะเท็จ และคำสอนเทียมเท็จ เพราะว่าคำสอนเทียมเท็จจะทำให้คนหลงผิด พระองค์ทรงสอนว่า ความรอดที่แท้จริงไม่ใช่อยู่ที่การรับพระเยซูและพระเจ้าด้วยปากเท่านั้น แต่จะต้องศรัทธาและรักพระเจ้าด้วยหัวใจจริง เป็นการสอนให้สร้างชีวิตบนรากฐานที่ถูกต้องดีงาม โดยนำคำสอนที่กล่าวมาทั้งหมดตั้งแต่ต้น นำไปปฏิบัติตามจึงจะเกิดผลดีแก่โลกนี้และโลกหน้า อีกทั้งเป็นการเตือนสติบุคคลให้ดำเนินชีวิต อยู่ด้วยความไม่ประมาท อันแสดงให้เห็นว่าพระเยซูทรงสอนด้วยสิทธิอำนาจ การปฏิบัติตามบทเทศนาบนภูเขาทำให้เกิดคุณค่ามากมาย เช่น เป็นมาตรฐานของพระเจ้าเพื่อการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบัน เป็นวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายและธรรมเนียมให้สมบูรณ์แบบด้วยสุจริตใจ เป็นการตัดใจจากทรัพย์สินสมบัติทางโลก ให้แสวงหาทรัพย์สินสมบัติในสวรรค์ เป็นการเสริมสร้างสันติสุขในสังคม เป็นการดำเนินชีวิตตามทางของพระเจ้าด้วยการเชื่อฟังพระองค์ และเป็นวิธีการเข้าสู่จุดหมายสูงสุดในศาสนา คือการได้ไปเกิดในอาณาจักรของพระเจ้า อันจะนำมาซึ่งความสุขชั่วนิรันดร์

เปรียบเทียบปฐมเทศนาในพระพุทธศาสนาเถรวาทและเทศนาบนภูเขาในคริสต์ศาสนา

ปฐมเทศนาเป็นการแสดงธรรมครั้งแรกของพระพุทธเจ้า เพื่อโปรดพระปัญจวัคคีย์ คำว่า ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร หมายถึง การหมุนวงล้อแห่งธรรม คือธรรมของพระพุทธองค์ทรงเหมือนวงล้อเริ่มเคลื่อนไหว ซึ่งเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติ เมื่อทรงแสดงปฐมเทศนาได้บังเกิดเหตุการณ์สำคัญมากมาย ซึ่งเป็นวันที่มีพระรัตนตรัยเกิดขึ้นในโลกครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนสารัตถธรรมของปฐมเทศนา คือเป็นพระธรรมเทศนาครั้งแรกในพระพุทธศาสนา ที่ทรงแสดงเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมเพื่อความหลุดพ้นโดยตรง อันเป็นการประกาศแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาอย่างอาภายาญเกรียงไกร นำความเจริญองกามไพบุลย์มาสู่บรรพพระพุทธศาสนาเป็นพระธรรมเทศนาอันประเสริฐปราศจากมลทิน และเป็นหนทางสายกลางที่จะนำพาเหล่าเวไนยสัตว์ทั้งหลายให้ข้ามพ้นจากความทุกข์ในสังสารวัฏ เพื่อเข้าถึงจุดหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา คือพระนิพพานอันเป็นบรมสุขอย่างแท้จริง ส่วนการเทศนาบนภูเขาของศาสนาคริสต์นั้น คือคำบันทึกการเทศนาของพระเยซูบนภูเขาซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในศาสนาคริสต์ทุกนิกาย พระเยซูได้ขึ้นไปบนยอดเขาแห่งหนึ่งเพื่อเทศนาให้เหล่าอัครสาวก 12 คน ได้ฟังพระวจนะของพระเจ้า ที่แสดงถึงความเป็นจริงของหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงามเพื่อความมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ คำเทศนาของพระเยซูนั้นเป็นพระประสงค์

ของพระเจ้า คือพระบิดานั่นเอง เมื่อบุคคลใดปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระเยซูที่ได้เทศนาเอาไว้บนภูเขา เท่ากับว่าบุคคลนั้นได้เดินทางที่ถูกต้อง อันจะนำพาบุคคลนั้นไปสู่อาณาจักรของพระเจ้า ส่วนสารัตถธรรมของคำเทศนาบนภูเขาของพระเยซูนั้น ในพระวรสารของนักบุญมัทธิว แสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของพระเยซู ที่ต้องการปฏิรูปชีวิตมนุษย์ไปสู่หนทางที่ถูกต้องดีงาม โดยมีจุดหมายสูงสุดอยู่ที่อาณาจักรของพระเจ้า คืออาณาจักรของสวรรค์ ซึ่งเป็นอาณาจักรที่กว้างใหญ่ไพศาลมากหาขอบเขตไม่ได้เลย เนื้อหาส่วนมากแสดงถึงเรื่องการดำเนินชีวิต ให้ชีวิตมีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และเป็นการเดินมาสู่ความถูกต้องตามหลักศาสนา หากศาสนิกชนในศาสนาคริสต์ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวในคำเทศนาบนภูเขาของพระเยซูแล้ว สังคมก็จะเกิดความสงบสุขปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ความสุขที่แท้จริงก็จะบังเกิดขึ้นมา

บทสรุป

การแสดงปฐมเทศนา¹ พระพุทธเจ้าเป็นผู้ค้นพบหลักธรรมคำสอน เพื่อให้เข้าถึงเป้าหมายของปฐมเทศนา คือทางสายกลาง อันจะทำให้ผู้ปฏิบัติประสบผลสำเร็จ ได้บรรลุมรรคผลนิพพานในที่สุด และการแสดงปฐมเทศนานี้มีประโยชน์มาก เป็นการชี้ทางแก้ปัญหาของมนุษย์ ด้วยความรู้ที่ถูกต้อง ด้วยผลจากการแสดงปฐมเทศนา² ทำให้พระอัญญาโกณฑัญญะได้เข้าใจธรรมะ เรียกว่า เกิดดวงตาเห็นธรรม อันธรรมจักขุที่ปราศจากธุลีและมลทิน ส่วนประโยชน์จากการแสดงเทศนาบนภูเขา ของพระเยซู คือเป็นแนวทางคำสอนของพระเยซู ที่แสดงให้เห็นถึงจุดประสงค์ของพระเยซู ที่ต้องการปฏิรูปชีวิตมนุษย์ไปสู่หนทางที่ถูกต้องดีงามทางของพระองค์ หลักคำสอนของพระองค์เป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตติดตามพระองค์ไปอย่างใกล้ชิด คือศุภะพรทั้ง 9 ประการ เป็นหลักวิธีปฏิบัติตน และถือเป็นกฎทอง ที่คริสตชนทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างจริงจัง ดุจพระวาจาความว่า จงปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างที่ท่านปรารถนาให้เขาปฏิบัติต่อท่าน ซึ่งพระวาทะข้อนี้เป็นพระธรรมบัญญัติหรือพระวาทะของศาสนาคริสต์ทุกนิกาย เมื่อศาสนิกชนได้ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวนี้แล้ว ย่อมจะเข้าถึงอาณาจักรแห่งพระเจ้าได้อย่างแน่นอน และจะมีชีวิตที่มีความสุขไปชั่วนิรันดร์ อันเป็นประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น เป็นประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ของชาวโลกทุกคนและทุกระดับชั้น อาจกล่าวได้ว่า ปฐมเทศนาของพระพุทธศาสนาเถรวาท และคำเทศนาบนภูเขาของศาสนาคริสต์นี้ ล้วนเป็นเรื่องที่ถูกต้องและดีงามเป็นประโยชน์มหาศาลต่อชนทั้งหลาย เพราะว่าเรื่องเหล่านี้ เป็นคำสอนโดยตรงของพระศาสดา ที่ทรงแสดงเอาไว้ดีแล้วแก่สานุศิษย์ทุกคน ให้ได้ประพฤติปฏิบัติตาม เมื่อบุคคลใดได้ปฏิบัติตามคำสอนของศาสดาแล้ว ย่อมมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง ในชีวิตของตนอย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). พจนานุกรม ขุดคำวัด. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). หลักแม่บทของการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: กัลยาณธรรม.

วัลลภา อรุโรทยานนท์. (2558). จงรอคอยพระเจ้า. กรุงเทพฯ: คริสเตียนศึกษา.

ธนศ วงศ์ยานนาวา. (๒๕๖๒). เส้นทางของพระเป็นเจ้า. กรุงเทพฯ: สมมติ.
